

Beantwoording vragen uit het Integraal afwegingskader voor de strafbaarstelling van kinderkoop, onderdeel van het wetsvoorstel Kind, draagmoederschap en afstamming

1. Wat is de aanleiding?

Bij brief van 12 juli 2019 (Kamerstukken II 2019/2019, 33 836, nr. 45) heeft het kabinet de Eerste en Tweede Kamer geïnformeerd over het vervolg dat wordt gegeven aan de aanbevelingen van de Staatscommissie herijking ouderschap. Aangekondigd is onder meer dat evidente vormen van kinderkoop worden strafbaar gesteld, ook als een Nederlander zich hieraan in het buitenland schuldig maakt. Dit voorstel, dat wordt toegevoegd aan het wetsvoorstel Kind, draagmoederschap en afstamming, geeft invulling aan dit voornemen.

2. Wie zijn betrokken?

Wensouders, draagmoeders, ouders van en verantwoordelijken voor kinderen van wie de verzorging en opvoeding duurzaam wordt overgelaten aan een ander, kinderen, meer specifiek kinderen geboren uit draagmoederschap of kinderen van wie de verzorging en opvoeding duurzaam wordt overgenomen, openbaar ministerie, politie, rechters en advocaten.

3. Wat is het probleem?

Opgroeien in het besef gekocht te zijn kan ernstige gevolgen hebben voor de identiteitsvorming van een kind. Het worden behandeld als handelswaar raakt aan de menselijke waardigheid van het kind. Als voor draagmoederschap een financieel of enig ander betekenisvol voordeel wordt geboden kan de draagmoeder oneigenlijk worden beïnvloed bij haar beslissing om deze rol op zich te nemen. Door die beïnvloeding kan het gebeuren dat de draagmoeder medisch relevante informatie achterhoudt of niet geheel vrijwillig deelneemt aan een ingrijpend traject. Beïnvloeding kan ook een rol spelen in andere situaties waarin betalingen worden verricht voor het vervullen van een kinderwens met behulp van een ander, zoals bij adoptie. Betalingen die een redelijke vergoeding te boven gaan, kunnen ertoe leiden dat wordt gezocht naar een kind voor wensouders in plaats van naar een geschikte familie voor een kind dat dit nodig heeft. Dit is niet in het belang van het kind en kan leiden tot oneigenlijke beïnvloeding van de ouder(s) of verantwoordelijke(n) bij de beslissing het kind af te staan.

4. Wat is het doel?

Het doel van de strafbaarstelling is enerzijds de bescherming van de waardigheid van het kind zodat het niet als handelswaar wordt behandeld. Anderzijds de bescherming van de vrouw zodat zij niet oneigenlijk wordt beïnvloed bij haar beslissing een kind te dragen en baren met de intentie het kind over te dragen aan een ander, dan wel de bescherming van de ouder(s) van of verantwoordelijke(n) voor het kind zodat zij niet oneigenlijk worden beïnvloed bij de beslissing het kind af te staan aan een ander. Met deze strafbaarstelling wordt beoogd kinderkoop te voorkomen en wordt voor alle betrokkenen een duidelijke grens gesteld.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De strafbaarstelling van kinderkoop is onderdeel van het wetsvoorstel Kind, draagmoeder en afstemming. Een regeling voor draagmoederschap vergt ook duidelijkheid over hetgeen niet is toegestaan. Overheidsinterventie is gerechtvaardigd omdat kinderkoop op dit moment nog niet als zodanig is strafbaar gesteld.

6. Wat is het beste instrument?

Wetgeving (strafbaarstelling). Dit vloeit voort uit het in artikel 7 van het EVRM, artikel 16 van de Grondwet en artikel 1 van het Wetboek van Strafrecht vastgelegde legaliteitsbeginsel: de wet bepaalt welke gedragingen strafbaar zijn.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Wensouders die kinderkoop plegen kunnen worden vervolgd. Dat geldt ook voor draagmoeders, ouders van en verantwoordelijken voor kinderen die een aandeel hebben in de strafbare gedraging door het aannemen van het geboden voordeel of door zelf om voordeel te vragen. De overheid kan hierdoor beter tegen kinderkoop optreden.